

Yksilön turvallisuuskäyttäytyminen varautumista vahvistamassa

Helsinki 30.10.2010

Tarja Mankkinen

Sisäasiainministeriö

Mihin suuntaan Suomi kehittyy

- Suomi **kaupungistuu** ja **ikääntyy** nopeasti
 - Turvattomuuden tunne on lisääntynyt, vaikka rikosten määrä ei ole kasvanut
- **Maahanmuuttajien** määrä kasvaa
 - Työvoiman tarve
 - Maahanmuuttajat keskittyvät kaupunkeihin
- **Yksilökeskeisyys** korostuu erityisesti nuorilla
- **Julkinen sektori supistuu** ja henkilöstö uusiutuu eläköitymisen myötä
 - Palvelujen turvaaminen
 - Ennalta ehkäisevän työn merkitys
- **Alkoholin** käytön kehitys?
- Koti- ja vapaa-ajan tapaturmat ovat kasvaneet - pystytäänkö määrää vähentämään?
 - Suuri taloudellinen ja hyvinvointiin liittyvä haaste
- **Rikollisuus muuttaa muotoaan**
 - Rikoslajien välillä muutoksia
 - Tietoverkko- ja huumausainerikollisuus
 - Rajat ylittävä rikollisuus, laitton maahantulo

Sisäisen turvallisuuden ohjelma

- **Arjen turvaa 2004**
- **Turvallinen elämä jokaiselle 2008**
- Korostaa ihmisen ja yhteisöjen turvallisuuden merkitystä
 - Turvallisuus
 - Turvallisuuden tunne

Sisäisen turvallisuuden **määritelmä**

Sellainen yhteiskunnan tila, jossa jokainen voi nauttia **turvallisesta yhteiskunnasta ja oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista** ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä tai muutoksista johtuvaa aiheellista pelkoa tai turvattomuutta.

TURVALLISUUS - syntyä monen toimijan yhteistyönä

Kansainvälisistä ilmiöistä johtuvat turvallisuusongelmat

Nopean avun saanti
häätätilanteissa

Toimivat
peruspalvelut

Rikos-
torjunta

Varautuminen
suuronnetto-
muuksiin,
häiriö-
tilanteisiin,
kriiseihin

Turvallinen
koti-, asuin-,
koulu- ja
työympäristö

Työtä ja
toimeen-
tuloa

Rikos-
tutkinta

Turvallinen
liikenneympäristö

Ennen

- **Poliisilla** vastuu turvallisuudesta
- Toimitaan kun jotain on tapahtunut
- Korjataan jälkiä, hoidetaan vahinkoja

Nyt

- Turvallisuus syntyy **yhteistyössä**
- Tavoitteena, että rikoksia, onnettomuuksia, tapaturmia ja häiriöitä tapahdu
- Ennalta ehkäistään

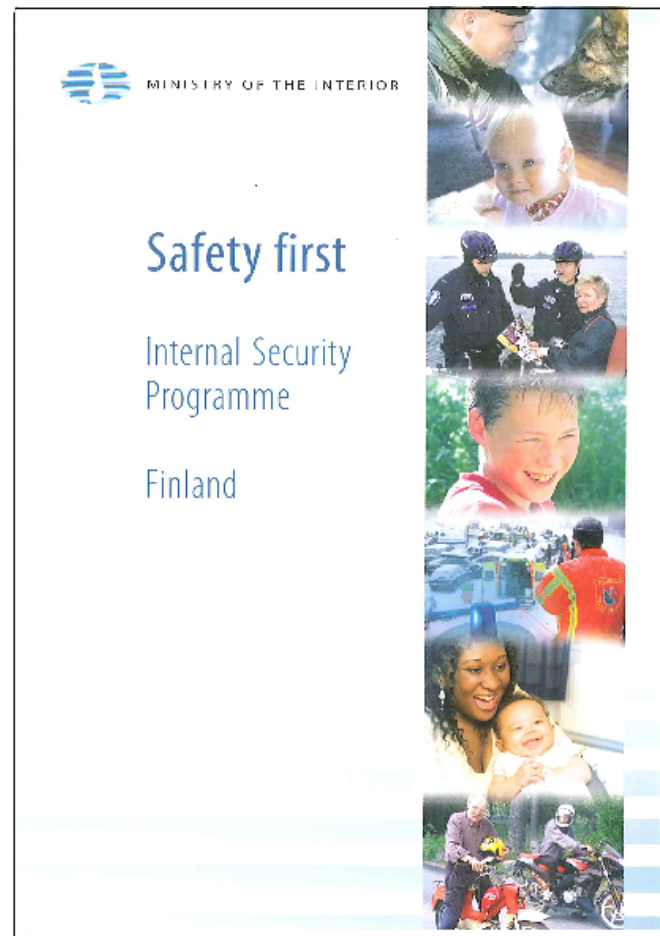
Ei yksin turvallisuutta....

Turvallisuuden onnenapila

Sisäisen turvallisuuden ohjelma

Vnp 23.9.2004, 8.5.2008

SISÄISEN TURVALLISUUDEN OHJELMA

SUOMI – Euroopan turvallis in maa vuonna 2015

YHTEISET tavoitteet ja toimenpiteet sisäisen turvallisuuden parantamiseksi

- (7) Syrjäytymisen ehkäisy ja alkoholihaittojen torjunta 5.1
- (6) Koulutus ja osaamisen kehittäminen 5.2
- (4) Sisäisen turvallisuuden tutkimuksen kehittäminen 5.3
- (3) Tilannekuvan kehittäminen 5.4
- (5) Paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittäminen 5.5
- (1) Turvallisuusseikkojen huomioon ottaminen rakennetun ympäristön suunnittelussa 5.6

Toimenpiteitä yhteensä = 73 kpl

ERITYISET tavoitteet ja toimenpiteet sisäisen turvallisuuden parantamiseksi

- 6.1 Kodin, vapaa-ajan ja liikkumisen turvallisuuden parantaminen (8)
- 6.2 Maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuden parantaminen (7)
- 6.3 Väkivallan vähentäminen (4)
- 6.4 Kilpailukyvy n lisääminen yritystoiminnan turvallisuutta parantamalla (4)
- 6.5 Suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen ehkäisy (3)
- 6.6 Rajaturvallisuus, laittoman maahantulon estäminen ja tullivarmuus (6)
- 6.7 Ihmiskaupan ja siihen rinnastuvan rikollisuuden estäminen (3)
- 6.8 Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta (4)
- 6.9 Tietoverkkorikollisuuden ja internetin käyttöön liittyvien riskien torjunta (4)
- 6.10 Terrorismin torjunta, ääriliikkeiden laittoman toiminnan ehkäisy ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisy (4)

SISÄISEN TURVALLISUUDEN OHJELMA

SUOMI – Euroopan turvallisin maa vuonna 2015

PÄIVITYKSET

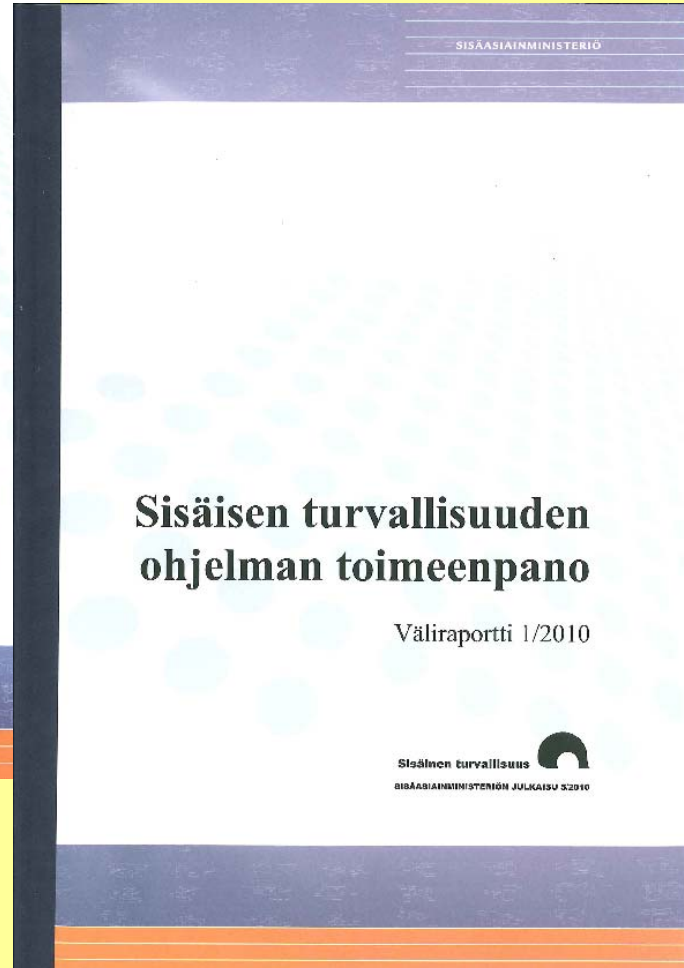
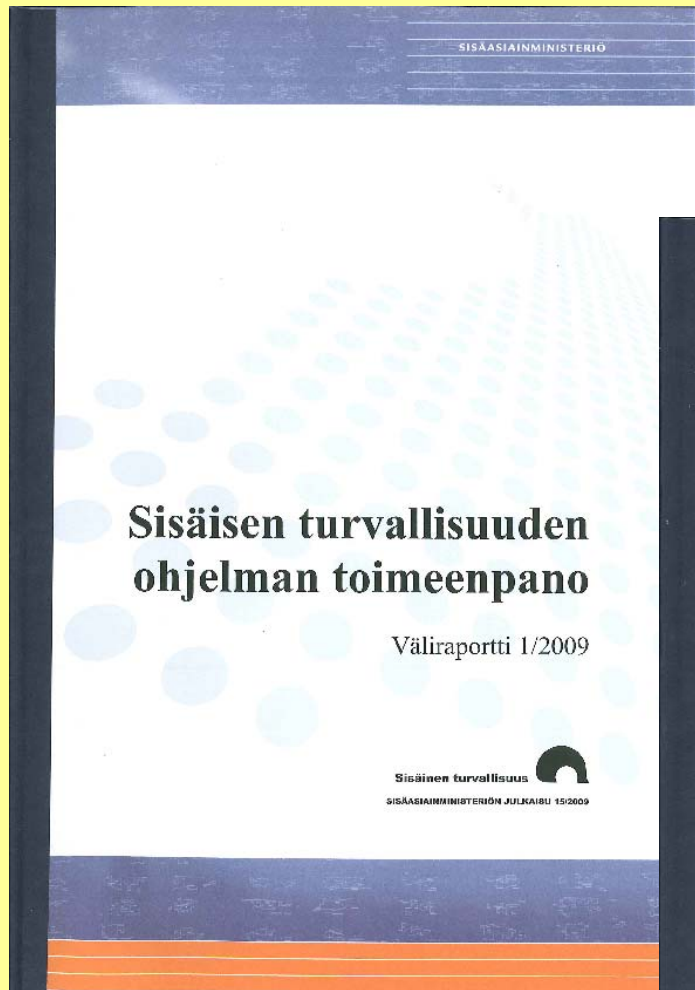
1

Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä 5.11.2008

2

Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä 29.4.2009

Valtioneuvoston periaatepäätös 8.5.2008

Turvallisuus

- Ihmisten kokemuksia ja ajatuksia

Turvallisuus - mitä kyselyt kertovat

- Turvallisuuden tunne on heikentynyt 2006-2009
- Kansalaisten huolen kohteita
 - rattijuoppous, huumeiden käyttö ja myynti, ampuma-aseella tehdyt rikokset, pahoinpitelyt
- Aiempaa useampi omaisuuden varkauden kohteena
- Väkivallan kohteeksi joutuneiden osuus kasvanut
 - Suurin ryhmä 20-24 vuotiaat miehet, joka 5. uhrikokemuksia
- Keskustat koetaan turvattomiksi
- Yhä useampi suojautuu rikokselta

Miten turvallisuutta parannetaan - kansalaisten näkemys

- Vaikuttaminen nuorten huumeiden käyttöä koskeviin asenteisiin
- Valistustyötä kouluissa
- Työllisyyden parantaminen
- Vanhemmat myönteisinä käyttäytymisesimerkkeinä
- Kotien ja vanhemmuuden merkityksen lisääminen yhteiskuntapoliittisin toimin

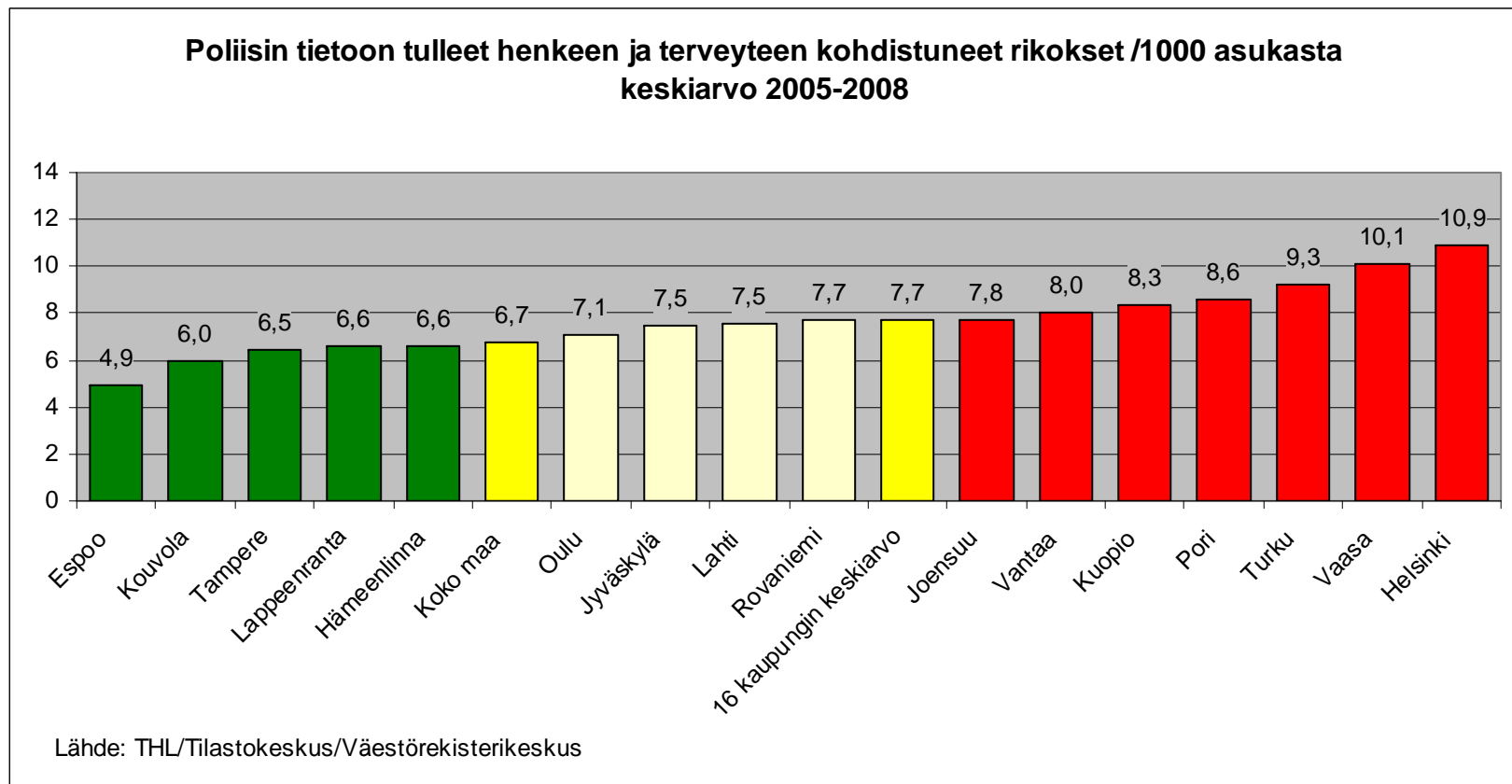
Alkoholi suurin yksittäinen tekijä turvallisuusongelmien taustalla

- **Henkirikokset**
 - 60% henkirikoksista sekä uhri että tekijä alkoholin vaikutuksen alaisia teon hetkellä
 - 80% henkirikoksista joko uhri tai tekijä alkoholin vaikutuksen alainen teon hetkellä
 - Keskeinen tekijä myös perhe- ja lähisuhdeväkivaltatapauksissa
- Mukana joka 3. kuolemaan johtaneessa **tapaturmassa**
- Noin neljänneksessä kuolemaan johtaneissa **liikenneonnettomuuksissa**

Onnettomuudet ja tapaturmat

- Vuosittain noin 1 milj. vamman aiheuttavaa tapaturmaa
- Tapaturmissa kuolee vuosittain noin **3 000** ihmistä
 - Koti- ja vapaa-ajan tapaturmissa noin 2 700/vuosi
 - N. 900 yli 65-vuotiasta kaatumis- ja putoamisonnettomuuksissa
 - Liikenneonnettomuuksissa noin 300/vuosi
 - Työtapaturmissa noin 40-50/vuosi
 - Tulipaloissa noin 100/vuosi

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset

Mitä tapaturmia tapahtuu kunnassasi?

- Katso pelastusalueittain laaditut tapaturmakatsaukset
- Löytyy osoitteesta:
www.thl.fi/tapaturmat/alueraportit

Esimerkki - väkivalta

Perhe

Kunta

Valtio

Päiväkoti | Koulu | Sosiaali-, terveys-, | Poliisi | Syyttäjä | Tuomioistuin | Vankila
nuorisotoimi

Järjestöt

Ennalta ehkäisyn ketju

Turvallisuuskäyttäytymisestä ja -asenteista

Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2004

- ”Ihmiset yksilöinä vaikuttavat merkittävästi omalla toiminnallaan ja omilla valinnoillaan omaan henkilökohtaiseen turvallisuuteensa. Vastuullinen käytös ja turvallisuusnäkökulmien huomioon ottaminen omassa elämässä korostuvat erityisesti onnettomuuksien ennalta ehkäisyssä...nykyistä parempi sisäinen turvallisuustilanne syntyy vain yhteiskunnan ja yksilön yhdensuuntaisen toiminnan tuloksena.”

Parantamisen varaa on

- Naiset toimivat miehiä turvallisemmin
- Nuoret valmiimpia ottamaan riskejä
 - Erilainen tapa hahmottaa, halu kuulua porukkaan, omien rajojen kokeilu
- Liian turvallista elämää - jännittävien elämysten etsintä ja riskinotto
 - Vaarallista jos heikot turvallisuustaidot ja arvostelukyky (alkoholi)
 - uusavuttomuus

Haasteena

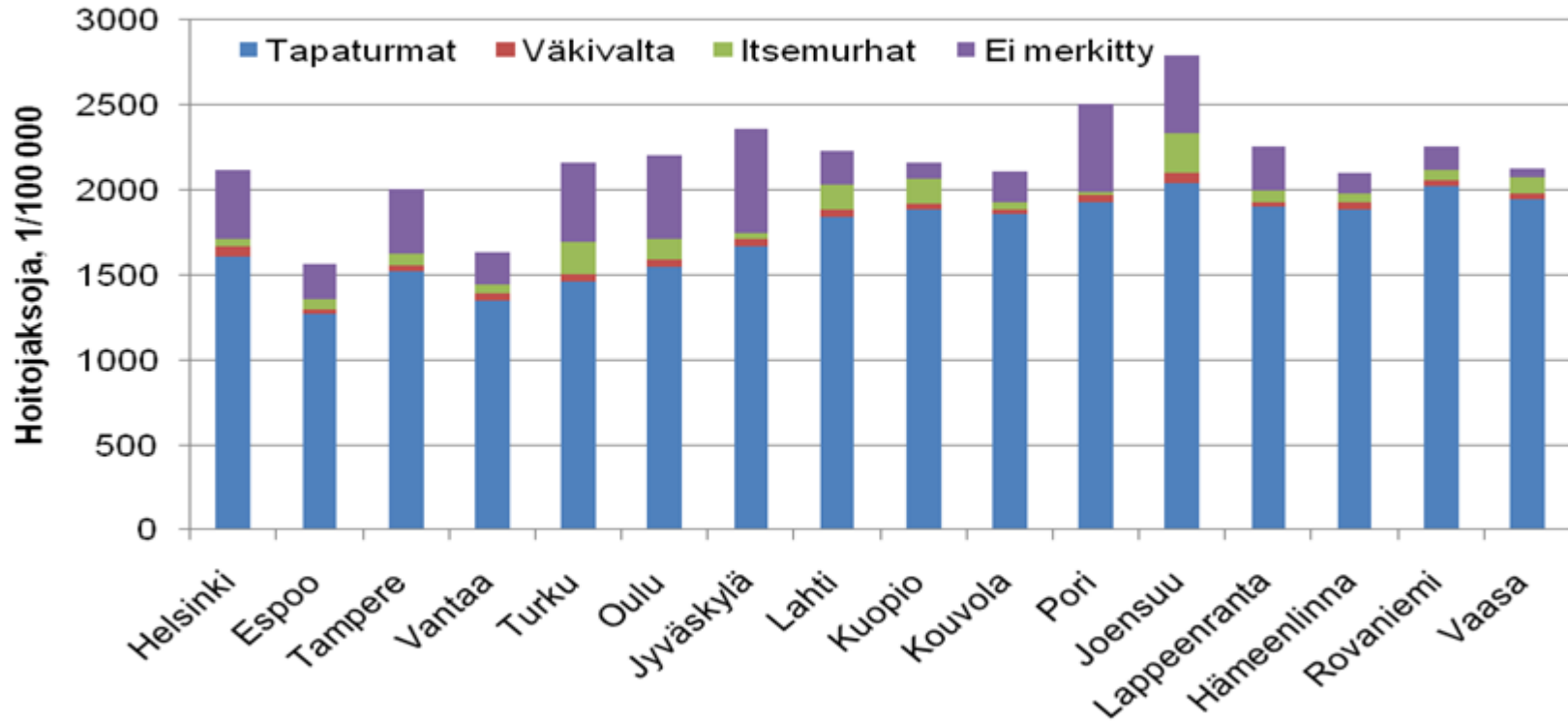
- Yksilöt ottavat riskejä
 - Yhteiskunta - me kaikki - maksamme kun riskit toteutuvat
- Ihmiset on "koulutettu" siihen, että yhteiskunta kantaa vastuun
 - Yksilön vastuu nyt ja enne
 - Ongelma että yhteiskunta ei voi kantaa kaikkea vastuuta yksilön puolesta

Tieliikenneonnettomuudet

- Kuolema 1 753 000 €
- Pysyvä vamma 986 000 €
- Vaikea tilapäinen vamma 227 000 €
- Keskimääräinen, ei kuolemaan johtanut vamma 221 000 €

Lähde: Tiehallinto, Tilastokeskus

Sairaalanvuodeosastohoitojaksot tapaturman ja väkivallan seurauksena suurissa kaupungeissa (1/100 000, ka. v. 2006-2008)

Lähde: THL:n Tapaturmatietokanta, Hoitoilmoitusrekisteri.

Rahan voisi käyttää paremmin

- Tapaturmien, onnettomuuksien ja väkivallan jälkien korjaamisesta laajempaan hyvinvointia edistävään työhön

Haaste

- Ihmisten omatoimisen turvallisuuden ja turvallisuustaitojen parantaminen
- Haavoittuvia ryhmiä
 - Ikääntyneet
 - Maahanmuuttajat
 - Tilapäisesti paikkakunnalla asuvat: kesämökkiläiset, matkailijat

Uusia keinoja tarvitaan

- Mukaan myös ne, jotka eivät ole turvallisuudesta kiinnostuneita
- Turvallisuus ei rajoita, vaan antaa mahdollisuuksia

Asenteet muodostuvat varhain

- Tuure 5. luokalta turvallisuudesta

Turvallisuus on tylsää. Paitsi joskus koulussa ei ole turvallista, koska voi sairastua tai saada ruokamyrkytyksen ja kuolla ja kuoleminen ei ole kivaa. Vaikka koulu on turvaton se ei silti ole hauskaa. Melko usein turvattomuus on hauskaa tai ainakin hauskempaa kuin turvattomuus (ei päde aina). Koulussa on paljon pahoja asioita, voi tukehtua ruokaan, voi joutua vessanpönttöön (pää). Voi katkaista jalkansa tai muita luita..

Paikallinen turvallisuussuunnittelu

- Asukkaiden mahdollisuus vaikuttaa turvallisuuteen

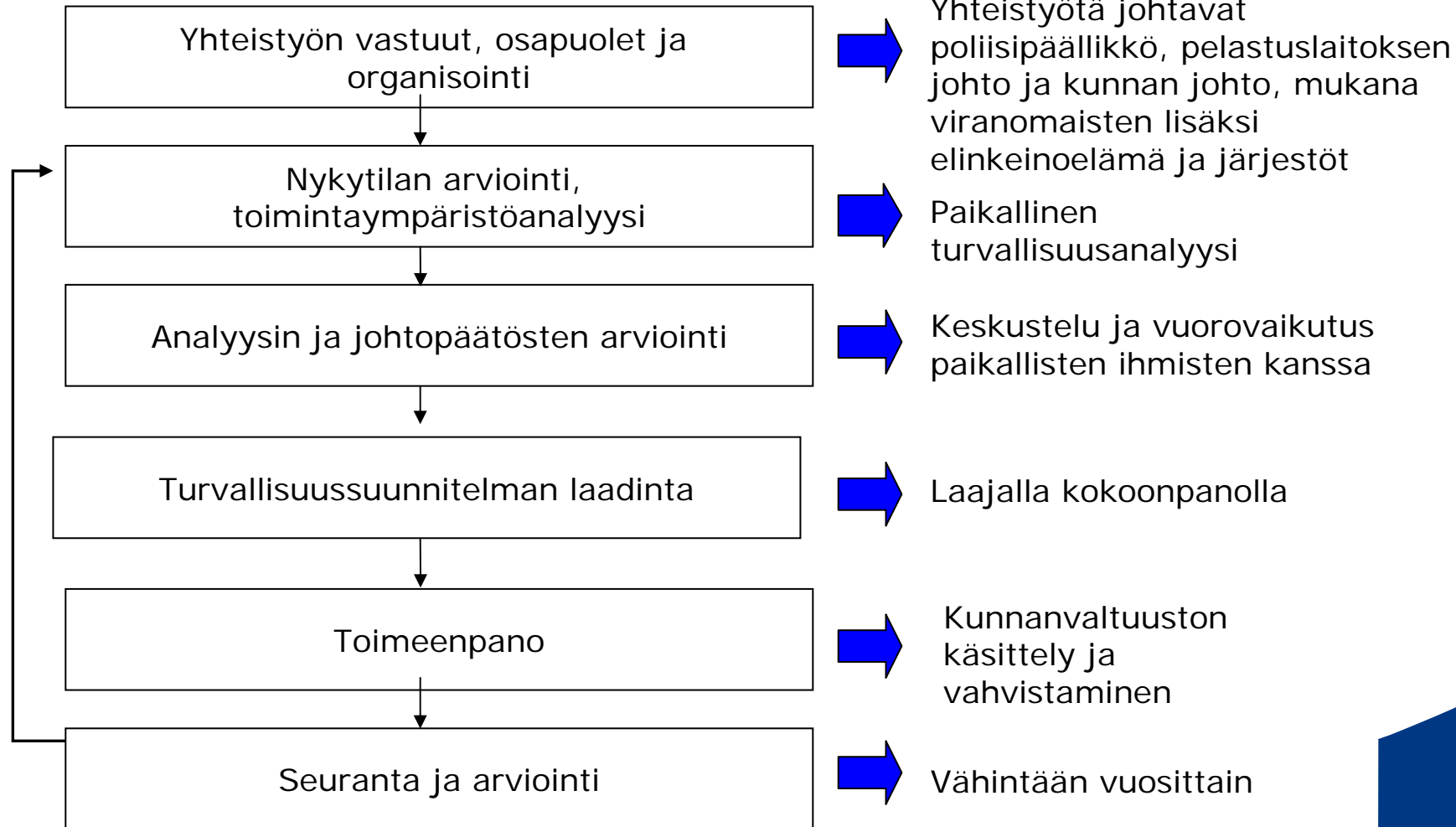
Paikallinen turvallisuussuunnittelu

- Käynnistyi vuonna 1999, uudet linjaukset 2004, 2008
- **Mahdollisuus asukkaille parantaa oman alueensa turvallisuutta**
 - Asukkaiden ääni kuuluviin
 - Turvallisuus on entistä tärkeämpää - halutaan asua kunnassa, joka on turvallinen ja jolla on turvallinen maine
- Laadittu lähes kattavasti
 - Vaikuttavuus

Turvallisuussuunnittelun **tavoite**

Parantaa kuntalaisten turvallisuutta vähentämällä onnettomuuksia, rikoksia ja häiriökäyttäytymistä sekä lisätä kuntalaisten turvallisuuden tunnetta

Turvallisuussuunnittelun prosessi

PORIN KAUPUNGIN TURVALLISUUSUUNNITELMA VUOSILLE 2009-2012

Porin kaupunki

***TOIMINTAYMPÄRISTÖ, RISKIKARTOITUS JA
JOHTOPÄÄTÖKSET, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET***

Turvallisuutta **kaikissa tilanteissa,** **kaikille asukkaille, yrityksille**

- Ennalta mietitty ja suunniteltu toiminta
- Arjen yhteistyö parantaa valmiutta toimia kriiseissä ja poikkeusoloissa

Normaalioloista kriisiin

Poikkeusolot

Normaaliolojen
häiriötilanteet

?

Normaaliolot

TURVALLISUUDEN SUUNNITELMIA

- **Turvallisuussuunnitelma;** kunta/seutukuntakohtainen suunnitelma, jossa pääpaino on **onnettomuuksien, rikollisuuden ja syrjäytymisen** estämisessä ja **ihmisten hyvinvointiin liittyvissä asioissa**. Etelä-Savoon tehdään myös maakunnan turvallisuussuunnitelma, jossa keskitytään maakunnalliseen näkökulmaan ja ns. turvallisuustilannekuvan aikaansaamiseen. (Sisäisen turvallisuuden ohjelma)
- **Pelastussuunnitelma; kiinteistö/virasto/laitos** kohtainen suunnitelma siitä, miten ko. kohteessa toimitaan erilaisissa onnettomuustilanteissa (Pelastuslaki)

Valmiussuunnitelma; Kunta/toimialakohtainen suunnitelma (organisaation tasolla) siitä, miten **palvelut järjestetään** normaaliolojen häiriötilanteessa tai poikkeusoloissa. (Valmiuslaki)

normaaliolot ⇔ normaaliolojen häiriötilanne ⇔ poikkeusolot

Turvallisuussuunnittelu

Ennaltaehkäisy

Kansalaisten turvallisuuden
edistäminen

Oman toiminnan
varmistaminen

Valmiussuunnittelu
Palveluiden varmistaminen

**Kunnan
turvallisuus**

Kriisin hallinta

Viranomaisten
turvallisuuspalvelut

Kiitos mielenkiinnosta!

- Yhteystiedot:
tarja.mankkinen(a)intermin.fi

